

Cene in sejmska poročila.

Mariiborski trg. Na mariiborski trg dne 22. junija so pripeljali šepharji na trg na 14 vozeh 30 zaklanih svinj, kmetje 4 voze krompirja, 10 vozov sena in 4 voze škopa. Svinjsko meso so prodajali po 15 do 27.50 Din, krompir po 1.25 do 1.75, novi krompir 5-8, seno 70-80, 1 škop slame 2, Pšenica 3, ječmen 2, oves 1.50-1.75, kuruza 2.50, ajda 2, proso 3, fižol 5-7, fižol v stročju 12, grah 5-6, 1 kokoš 30-35, 1 par piščancev 35-60, puran 50-100, kozlič 90-110, 1 kumara 2-8, karfiola 5-10, čebula 1, česen 15-18, sveže zelje 4-6, kislo zelje 5, kislja repa 2, gobe 2.50, črešnje 4-6, suhe slive 10-12, marelice 48, mleko 2.50-3, smetana 12-14, surovo maslo 36-40, med 20-22, komad 1.25-1.50.

Mariiborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 21. junija 1929 je bilo pripeljanih 234 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5-6 tednov stari komad 150 do 180 Din, 7-9 tednov stari 200-225 Din, 3-4 mesece 280-420 Din, 5-7 mesecev 550-670 Din, 8-10 mesecev 700-850 Din, 1 leto 950-1200 Din, 1 kg žive teže 10-12.50 Din, 1 kg mrtve teže 16 do 17.50 Din. Prodanih je bilo 207 svinj. Kupčija je bila zelo živahna. Radi državnega praznika dne 28. junija bo prihodnji svinjski sejem dne 27. junija.

*

Gospodarska obvesila.

Koliko smo plačali neposrednih davkov? Po zapisnikih finančnega ministrstva znašajo svote vplačanih neposrednih davkov: V letu 1919 86,396.622 Din; v letu 1920 165,672.860 Din; v letu 1921 520,425.360 D; v l. 1922 622,065.359 Din; v letu 1923 1,183,177.903 Din; v l. 1924 1,446,337.325 Din; v letu 1925 1,899,551.941; v letu 1926 1,839,892.118 Din; v letu 1927 1,712,987.977 Din; v l. 1928 pa 1,773,091.985 Din. Ta pregled izkazuje, da so bili neposredni davki najhuje pobirani leta 1925 in 1926. Od leta 1925 se je vodila statistika tudi po pokrajinah. Slovenija je plačala: l. 1925 295,273.755 Din; leta 1926 326,683.684 D; v letu 1927 227,825.915 Din; v letu 1928 pa 205,198.520 Din.

Uredba o odpiranju in zapiranju obratov. Minister za socialno politiko je izdal uredbo o odpiranju in zapiranju trgovskih in obrtnih lokalov in o delovnem času pomožnega osebja. Med drugim določa ta uredba: Vsi trgovski in obrtni obrati, brez ozira na to, če je v njih zaposleno pomožno osebje ali ne, morajo biti zaprti od 20. ure zvečer pa do 5. ure zjutraj. Od poldne pa do 15. ure, odnosno od 11. do 16. ure za bravnice, morajo biti vsi obrati zaprti vsaj eno uro. Vsi ti obrati, z izjemo kavarn, gostin, javnih kuhinj, morejo biti odprti največ 12 ur. Izjemno more pristojna oblast določiti, da se trgovski obrati po vaseh odprti tudi preje ali po zneje in dalje kot je tukaj predpisano. Ta odredba se more uporabiti tudi za kraje in mesta, ki nimajo več kot 5000 prebivalcev. V teh krajih smejo biti obrtni obrati odprti tudi preko poldne, dočim določi to za trgovine pristojna oblast po zaslišanju delojemalskih ter delodajalskih zbornic. Obrtne delavni-

ce po vaseh morejo biti odprte neomejeno in za nje ne veljajo določbe te uredbe. V nedeljo dopoldne smejo trgovine in obrtni lokali biti odprti največ dve uri v krajih pod 10.000 prebivalcev, in sicer pod pogojem, da je to bilo v tem kraju že prej dovoljeno z zakonom o zaščiti delavca. Ob nedeljah je prepovedano delo v delavnicah po čl. 1 te uredbe. Izjeme določi ministrstvo za socialno politiko. V tem slučaju se mora dati drug prost dan v tednu. Ob nedeljah je prepovedano peči kruh. Nedeljsko delo se dovoli pomožnemu osebju ves dan tam, kjer se delo ne sme prekiniti radi narave posla. Žene brez razlike starosti in otroci pod 18 leti ne morejo biti po noči zaposleni v delavnicah po čl. 1. te uredbe, v kolikor niso trgovski ali obrtni pomočniki.

Postopek pri odpiru davka ob elementarni škodi. Letošnje poletje pogosto nastopijo neurja s točo. Ljudje so zbegani in pri prijavi škode često prav nepravilno postopajo. Zato opozarjamo na nove predpise o odpiru davka ob vremenski škodi. Najvažnejša določila te uredbe so sledeča: Osnovni davek poškodovane parcele se sme deloma odpisati, če je letina poškodovana več nego četrtino. Škodo je treba prijaviti s točno označitvijo poškodovane parcele in navesti občino, vas in kraj, kjer leže poškodovane parcele, najdalje v 8 dneh po nastali škodi. Prijave je nasloviti na pristojno katastrsko upravo (sedež geometra), brez takse. Če vloži občina prijavo, je treba navesti, kateri in koliki del okolice je oškodovan. V vsakem primeru mora navesti vložitelj prijave čas in vrsto vremenske neizgode ter prijavo podpisati. Katastrska uprava odredi ocenitev škode na licu mesta. Škodo ugotovi komisija, ki jo sestavljajo: poslani uradnik katastrske uprave kot predsednik in dva strokovna člana občine, ki jo določi vsako leto občinska uprava. Prisostvuje župan in lahko prisostvuje tudi oškodovanec. Če se ugotovi, da se je vložila prijava škode neupravičeno, mora plačati dotični vložitelj stroške uradnika. Če se vremenska škoda dogodi neposredno pred žetvijo ali med žetvijo, naj občina sama vpriču dveh odbornikov ugotovi z zapisnikom začasno na licu mesta velikost škode, prizadete vsaki parceli. Ta zapisnik predloži občina katastrski upravi. To je kratek izvleček iz uredbe V slučaju neizgode naj si vsak, ki je prizadet, spredaj omenjeno uredbo v »Uradnem listu« z dne 18. decembra 1928 natančno prečita in se točno po njej ravna.

»Naše gorice.« Izšla je 6. številka »Naših goric« z zelo zanimivim poročilom o prvem slovenskem vinarskem kongresu v Krškem in z drugimi za vinogradnike podučnimi razpravami ter obvestili.

»Rokovnjači izpod Tatrac« in druge zanimive povesti iz lepih severoslovenskih krajev obsega 23. zvezek Cirileve knjižnice. Mnogim ugajajo ravno take kratke, a vsebinsko zelo živahne povesti, kakor so v tej zbirki zbrane. Knjiga stane 16 Din, vezina 28 Din in se naroča v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Patentirana kosa s kosirjem »FLUGS«.

Naše čitatelje smo že v eni naših prejšnjih števil opozorili na novo patentirane kose s kosirjem »Flugs«, pri kateri priliki smo splošno opisali prednosti imenovane novosti, danes pa prinašamo natančnejši opis s slikami, na podlagi katerih bode vsakemu mogoče napraviti si sliko te praktične in nad vse zanimive novosti.

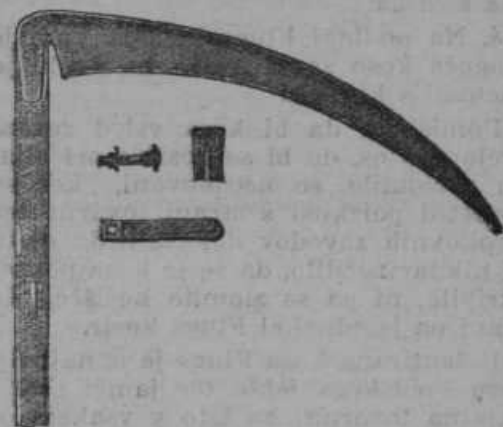
Patentirana kosa »Flugs« se razlikuje od dosedanje oblike kos le v toliko, da je glava (peta) kose širša in močnejša, a v njej se nahaja podolgovata za-

Slika 1

reza (slika 1), ki služi za pritrdjevanje kose na kosišču s pomočjo patentirane vijaka »Flugs«.

Patentirani kosir »Flugs« (na sliki

Slika 3

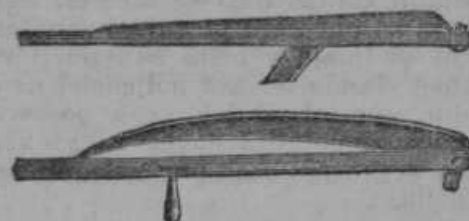
3) obstoji iz jeklenega specialnega vijaka, čegar glava ima obliko leča, nastavek vijaka je četveroglat, ploščica in matica pa služita za neposredno pri-

trjevanje kose na kosišču.

Za pritrdjevanje kose z vijakom služi poseben ključ (na sliki 3), s pomočjo katerega se matica vijaka pritegne.

Za regulacijo položaja kose na kosišču služi v prvi vrsti podolgovata zareza v glavi kose, na podlagi iste je mogoče lego kose zvišati ali pa znižati. Rezilno ploskev kose pa zamoremo izpremeniti na ta način, da vtaknemo med kosišče in glavo kose klin (na sliki 3).

Patentirana kosa »Flugs« zahteva tudi odgovarjajočo pripravo kosišča na ta način, da se nahaja na gornjem

Slika 2

koncu kosišča (slika 2) v oddaljenosti ca 25 mm od vrha odprtina, ki se raz-

širi od ene na drugo stran od 8 na 12 mm. V to odprtino zabijemo patentirani »Flugs« vijak tako, da napravi v lesu četverooglato ležišče. Za nosiček kose se nahaja v kosišču podolgovata ca 30 mm dolga zareza, ki bodi le toliko široka, da nosiček kose dobro sedi.

Približno v sredini kosišča (glej sliko 2) se nahaja ca 4 mm široka in ca 200 mm dolga ter 20 mm globoka zareza, v katero položimo konico kose po uporabi ter na ta način koso zavarujemo.

Katere prednosti nam nudi Flugs kosa s kosirjem?

1. Popolnoma enostavno rokovanje, ker je mogoče vsako patentirano koso brez nadaljnjega pritrditi s Flugs kosirjem.

2. Flugs kosir ima težino od ca 3 dkg, vsled česar je mnogo lažji in priročnejši od vseh dosedanjih kosirjev.

3. V 15 do 20 sekundah Vam je mogoče pritrditi Flugs koso na kosišču, tako da drži kot bi bila prikovana. V istem času zamorete koso staviti v zavarovano lego ali jo pa popolnoma sneti s kosišča.

4. Na podlagi Flugs kosirja Vam je mogoče koso zavarovati, ne da bi jo vneli s kosišču.

Pomisli, da bi kosa vsled zareze prelomila os, da bi se kosišče pri vijaku prelomilo, so neosnovani, ker so dvoletni poizkusi s strani tovarne ter strokovnih zavodov dokazali, da se to ni nikdar zgodilo, da se je kosa poprej skrivila, ni pa se zlomilo kosišče, še manj pa je odnehal Flugs kosir.

Patentirana kosa Flugs je iz najboljšega švedskega jekla ter jamči proizvodnja tovarena za isto v vsakem oziru.

*

Znižanje zemljiškega davka za kmete s številno družino.

Zakon o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1928 je dobil nekaj sprememb in dopolnil z zakonom z dne 28. marca 1929. O tem smo, kar se tiče zemljiškega davka, poročali v zadnji številki »Slov. Gospodarja«. Danes nam je poročati še o eni spremembi, odnosno dopolnitvi. Dne 17. junija je namreč kralj podpisal zakon, ki se doda kot 3. točka k členu 27 — o davčni stopnji — zakona o neposrednih davkih. Ta dostavek se ozira na dopolnilni davek zemljarije ter uvaja posebne olajšave v prid kmetiskim rodbinam s številnimi rodbinskimi člani. Glasi se tako-le: »Tistim, ki so obvezani plačevati zemljarijo in ki imajo v hišni skupnosti več kot pet članov ter kot poljedelci neposredno sami obdelujejo svoje posestvo, se zniža dopolnilni davek za vsakega člana preko pet oseb po naslednji razporeditvi:

1. za 5% ako dopolnilni davek po točki 2. tega člena ne presega 100 Din.
2. za 4% ako dopolnilni davek znaša 100—500 Din,

3. za 3% ako dopolnilni davek znaša 500—1000 Din,
4. za 2% ako dopolnilni davek znaša 1000—2000 Din,
5. za 1% ako dopolnilni davek znaša 2000—3000 Din,
6. za ½% ako dopolnilni davek znaša 3000—5000 Din.

Preko 5000 Din se ne zniža.

Kot člani hišne skupnosti se ne smatrajo: 1. osebe, ki so stalno odsotne, 2. osebe, ki se poleg poljedelskega dela bavijo z obrtjo, industrijo ali kakim drugim poslom, 3. osebe, ki so stalni zasebni ali državni nameščenci, 4. ženske in otroci oseb, ki so navedene pod točkama 2. in 3.

Za one člane hišne skupnosti, za katere se dopolnilni davek zmanjša, se ne more v nobenemu slučaju nobeden drug davek zmanjšati.

Pravico na znižanje dopolnilnega davka so dolžni prijaviti davčni obvezanci v teku januarja vsakega leta. Če bi ta rok zamudili, oziroma bi se prijavili 15 dni kasneje, pa bi ne navedli opravičljivih razlogov, se ta prijava ne

bo vzela v poštev. Za resničnost prijav odgovarjajo občinske oblasti.

Za leto 1929 se določa rok za predložitev prijav od dneva objave tega zakona pa do 31. julija t. l. brez pravice podaljšanja po členu 4. zakona o neposrednih davkih.

Ta zakon stopi v veljavo, ko se objavi v »Službenih Novinah« in ima obvezno moč od 1. januarja 1929.

Peronospora. Večkratno toplo deževje in obilne jutranje rose so zelo ugodno uplivalo na razvoj peronospore, ki se je začela strahotno širiti in grozi uničiti še tisti majhni nastavek, ki se je pokazal po hudi zimi. Ponekod se listje že suši in tudi najbolj skrbno obdelane in že dvakrat poškropljene gorice niso brez te bolezni. Gorica je letos dolga počivala, les je zrastel šele zadnjih 14 dni, delo na polju in travnikih se je nakopičilo in zato je težko dobiti težakov za gorice. Kdor še ni v drugič poškropil, naj to delo nemudoma opravi, da reši, kar se še rešiti da in naj posebno pazljivo poškropi grozdje.

Nove knjige.

VSA ZADEVA JE BILA ZELO SUMLJIVA.

Iz mojih ugibanj me je zbudil Halef, moj sluga, ki je ves čas stal poleg mene in prizor opazoval.

»Gospod, si videl?«, mi je šepnil.

»Kaj?«

»Brado!«

»Brado? Kako brado?«

»Ki jo tista ženska nosi ... «

»Ženska? Ali ima brado?«

»Ni bila dvakrat zastirta, le enkrat, pa sem opazil njeno brado.«

»Brke?«

»Polno brado nosi. Ni ženska! Moški je! Ali naj povem kapitanu?« —

... In kar se je godilo potem, je treba brati. Zato si naročite Karl Mayjeve spise. (I. zvezek 15 Din, II. zvezek 13 Din) pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru Koroška cesta 5.

Organistovske zadeve.

Ker se še vedno najde tu in tam kaščen neveren Tomaž, ki dvomi, da je za organiste pokojninsko zavarovanje velikega pomena, navedem danes zopet en slučaj, kateri kaže dobroto tega zavarovanja. Gospod Josip Heybal, organist v Kamniku, je bolan na hrbtenici že čez eno leto. Ni sicer sedaj v postelji, toda zdravnik je ugotovil, da je začasno nezmožen opravljati službo organista. Vsled tega mu je Pokojninski zavod določil začasno do zopetnega pregleda mesečno rento 1000 Din. To rento dobiva že eno leto. Prejema pa še tudi plačo organista, ker to službo začasno opravlja njegova žena, ki je tega zmožna. Če se bo pri zopetnem pregledu dognalo, da je stalno nesposoben za službo, bo dobil stalno pokojnino. Naj to vsi nasprotniki pokojninskega zavarovanja skrbno prečitajo in potem pomislijo, ali ni to zavarovanje za organiste velika dobrota! Ta slučaj pa tudi kaže veliko solidnost Pokojninskega zavoda. Proč torej z vsemi predsodki!

NAŠA DRUŠTVA

Mladeniški shod pri Sv. Trojici v slovenskih goricah. V nedeljo dne 30. junija se vrši pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah velik mladeniški tabor za šentlenarško dekanijo. Mladeniči pridejo k pozni službi božji, pri kateri bo pridigoval profesor Pavel Živornik iz Maribora. Po službi božji bo veliko zborovanje na prostoru pred samostanom, na katerem govorijo: profesor dr. J. Hohnjec, Krošl, naša mladinska voditeljja, in mladeniči. Tabor mora biti veličasten, iz vseh župnij velika udeležba! — Takoj na delo po vseh župnijah! Mladeniči, udeležite se tega shoda v najobilnejšem številu!

Sv. Lovrenc na Pohorju. Naš Orel priredi v nedeljo dne 30. junija bogato tombolo z 250 lepimi dobrotami, kakor: pohištvo, prašček, perutnina in raznovrstne, vsakdanje, nad vse potrebne stvari. Vršila se bo popoldne po večerih v Orlovskem domu. Zadnje tombolske karte se bodo dobile pred pričetkom v Orlovskem domu. Domačini in izletniki ste prisrčno vabljeni!

Sv. Bolfenk pri Središču ob Dravi. Tukajšnji orlovski odsek vprizori v šoli dne 29. junija na Petrovo ob treh popoldne gledališko predstavo s sledečimi sporedom 1. Deklamacija. 2. »Kristina«, žaloigra v dveh dejanjih. 3. »Radi nagrade«, burka. 4. »Čarodejna brivnica«, burka. Med odmori igra domače tamburaško društvo »Edinost«. Vabljeni ste vsi prijatelji orlovske mladine, da vidite to krasno igro, pri kateri se boste do solz nasmejali. Bog živiti!

Polzela. Uljudno vabimo na telovadno prireditev, katero priredi naša orlovska mladina v nedeljo dne 30. junija, na običajnem prostoru na Bregu. Sodeč po pripravah bo prireditev tako po programu kot po udeležbi prava manifestacija katoliškega mladinskega gibanja na Polzeli. Na veselo svidenje! Bog živiti!

Trnovlje pri Celju. Kakor smo izvedeli, nam namerava naše Prosветno društvo na Petrovo dne 29. junija zopet razveseliti z eno naših najlepših narodnih iger »Prisega o polnoči«. Pridite!

Smarje pri Jelšah. Orliški krožek priredi v nedeljo dne 30. junija v Katoliškem domu običajni vsakoletni materinski dan. Na sporedu